

Fout of fraude?

Mestscan licht administratie door

Bij overheidscontroles telt elk foutje algauw als fraude. Zie het onderzoek naar de identificatie en registratie in de melkveehouderij en het rumoer rond de mestfraude. Om bedrijven te behoeden voor ook deze kleine foutjes heeft CUMELA Nederland de Mestscan opgezet. Om fouten en vermeende fraude te voorkomen.

Het NRC artikel over fraude in de mestsector heeft tot veel onrust geleid. Bij de minister, die de sectoren verplichtte om daar een eind aan te maken, maar ook bij bedrijven. Want hoe moet dat als zelfs administratieve fouten in de pers worden aangemerkt als fraude. De vragen hierover waren voor CUMELA Nederland reden voor de ontwikkeling van de Mestscan te ontwikkelen, een controle van de bedrijfsvoering en alle administratieve handelingen om fouten te voorkomen. Het instrument kon snel worden ontwikkeld, omdat de plannen er ruim voor de fraude-affaire al lagen, vertelt Hans Verkerk, secretaris van de sectie Meststoffendistributie. "We waren daar al mee bezig omdat

we bij leden regelmatig merkten dat er onzekerheid was over de juiste toepassing van de regelgeving. Het maakte duidelijk dat er behoefte was aan een check op de eigen bedrijfsvoering."

Eerste ervaringen

Dankzij het plan dat al op de plank lag, konden de medewerkers van CUMELA Advies nog in 2017 de eerste tests doen met de nieuwe Mestscan. In eerste instantie werden daarbij een aantal bedrijven van bestuursleden doorgelicht. Daarna zijn ook andere bedrijven die zelf een verzoek hadden ingediend voor een controle bezocht (zie ook kader).

Aanvragen Mestscan

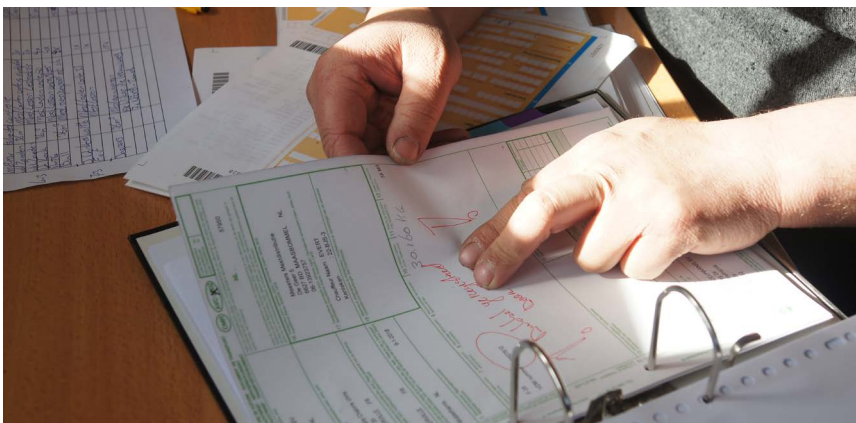
De Mestscan is opgezet voor bedrijven die actief zijn in het intermediaire transport dan wel de bewerking of verwerking van mest, van klein tot groot. Wilt u meer informatie over de werkwijze en kosten? Neem dan contact op met de infolijn via telefoon (033) 247 49 00. De Mestscan wordt uitgevoerd door CUMELA Advies en wordt gefactureerd tegen het tarief van zakelijke dienstverlening. Op dit adviesproduct is uw saldo 'gratis' adviesuren van toepassing, afhankelijk van uw bedrijfsomzet twee of vier uren. De tijdbesteding van een Mestscan inclusief uitwerking en rapportage bedraagt circa vier tot zes uur. Vooraf ontvangt u een vrijblijvende offerte op maat.

Uit de eerste uitgevoerde scans blijkt volgens Richard Wolting van CUMELA Advies dat het met een bezoek van ongeveer drie uur mogelijk is om een goede indruk te krijgen van de activiteiten van het bedrijf, de werkwijze en de beheersbaarheid van vooral het administratieve proces. "We merken dat de bezochte ondernemers zeer transparant zijn en bereid zijn om veel informatie te geven over de manier waarop ze werken. De eerste bezoeken waren daardoor voor beide partijen een leerzaam proces. Wij als adviseur krijgen te horen hoe het er in de dagelijkse praktijk aan toe gaat en anderzijds kunnen wij de ondernemers wijzen op de striktheid van de regelgeving."

Ad Karelse en Richard Wolting, die de eerste Mestscans hebben uitgevoerd, hebben ervaren dat veel bedrijven bewust dan wel onbewust de regels op hun eigen manier interpreteren. "Niet omdat ze de regels willen omzeilen, maar omdat het ze onduidelijk is hoe ze moeten worden toegepast. Zo lang ze dan niet worden beboet of formulieren terug krijgen omdat het niet klopt, houden ze vast aan hun manier van werken." Regelmatig hebben Karelse en Wolting te horen gekregen dat daar ook bij een controle geen opmerkingen over zijn gemaakt. "Tot iemand dat wel opmerkt en ze een boete krijgen, wat dan een hoop frustratie geeft."

De uitgevoerde scans hebben al een groot aantal punten opgeleverd waarop soms kleine en ook wel grote fouten worden gemaakt (zie kader). Die worden gerapporteerd aan de ondernemer, zodat hij zijn bedrijfsvoering kan aanpassen. Inmiddels zijn er echter ook knelpunten gevonden waar het onduidelijk bleef wat nu de juiste handelwijze is. "Ook daar kunnen we als organisatie wat mee, want die melden we bij onze beleidsmedewerker Hans Verkerk, zodat hij ze mee kan nemen in het overleg met de overheid. Wat Karelse en Wolting vooral is opgevallen, is dat ze met veel kleine zaken te maken kregen. "Dan snap je heel goed dat een ondernemer daarmee worstelt. Daarbij stellen we ons zelf ook de vraag of dit nu allemaal wel echt nodig is."

TEKST & FOTO'S: Toon van der Stok

Aandachtspunten Mestscan

- Vermeld de juiste gegevens op het originele VDM, zoals mestcode, labcode, juiste relatienummers, gewichten en laad- en lostijden.
- Breng geen handmatige wijzigingen aan op het fysieke VDM; er mogen geen ingevulde gegevens worden doorgestreept en vervolgens gewijzigd.
- Op de mestopslag moet fysiek een registratienummer zijn aangebracht.
- Houd u aan de voorwaarden voor een mengmonster, denk aan het maximale verschil in gewicht van de verschillende vrachten en het transport binnen een aantal dagen.
- Registreer u op de juiste wijze als transporteur bij de NVWA wanneer mest wordt afgevoerd naar een mestverwerkingsinstallatie, ook wanneer u met opmerkingscode 61 rijdt. Registratie via www.nvwa.nl.
- Zorg voor een inzichtelijke administratie bij het printen van de weegbon, bijvoorbeeld wanneer het Eijkelkamp-systeem wordt gebruikt. De weegbon kan niet in het witte vlak worden geprint, dus wordt die vaak in de tekstvakken geprint. Daardoor is die slecht leesbaar. Een losse weegbon raakt gauw kwijt.
- Machtigingen moeten actueel zijn en moeten worden vernieuwd wanneer een leverancier of afnemer een nieuw relatienummer heeft aangevraagd.
- De datum en tijd die het weegapparaat op de weegbon print, moeten overeenkomen met datum en tijd van de AGR/GPS en/of de datum en tijd die de chauffeur invult op het VDM.
- Een heranalyse bij afwijkingen moet binnen tien dagen worden aangevraagd bij het laboratorium, anders heeft een bedrijf geen mogelijkheid tot het indienen van een verdere zienswijze.
- Een erkend bedrijf moet de weeginrichting kalibreren na het uitvoeren van een reparatie, zelfs al na het vervangen van een sensor of weegcel.
- Bij storingen in het weegapparaat moet er altijd worden gewogen op een weegbrug. De bon moet bij het VDM worden gesloten.
- Leeg en vol gewicht moeten worden vastgelegd en geprint door het weegapparaat.
- Zorg voor Categorie 2 mest-borden op de trailer bij afvoer van mest naar een verwerker of export naar het buitenland.
- Denk aan het bezit van een Eurovergunning (beroepsgoederenvervoer) en een VIHB-nummer.
- Doe tijdig de meldingen aan RVO bij export van mest en het intrekken van de melding bij wijzigingen.
- Zorg voor een goed inzicht in relatienummers, zodat fouten kunnen worden voorkomen. Zowel de transporteur als de leverancier of afnemer ondervindt hier veel last van bij controle door de NVWA.
- Breng goed in beeld welke mestcode wordt geladen en stem dit duidelijk af met leverancier en chauffeurs, zodat niet achteraf een VDM moeten worden aangepast of leveranciers achteraf melden dat ze op papier bijvoorbeeld alleen mest van vleesvarkens hebben afgevoerd, terwijl ze ook fokzeugen hebben.
- Bewaar analyses en uitslagen inzichtelijk en doe dit minimaal vijf jaar.

Mestscan voor de zekerheid

Hoe werkt een Mestscan precies? We keken mee bij Meesters Mestdistributie. Dit bedrijf vroeg zelf om een controle. "We willen zeker weten dat we het goed doen en niet bij een controle worden aangemerkt als fraudeur."

Het is acht uur 's morgens als Richard Wolting van CUMELA Advies zijn laptop openklapt op de kantine tafel op het bedrijf van Meesters Mestdistributie in Maasbommel. Niet om direct met de controle te starten, maar om de bedrijfsgegevens bij te werken in de administratie van CUMELA Nederland. Daar stond namelijk nog een oud bezoekeradres. En dus stonden Wolting en ondergetekende 's morgens vroeg op de verkeerde plek. Ook bij CUMELA Nederland gaat er administratief wel eens wat mis...

Administratie moet op orde

Zekerheid verkrijgen over de manier van werken was ook voor Robert Meesters en zijn vrouw Marion van Dijk reden om zich als één van de eerste bedrijven zelf aan te melden voor de Mestscan. Ook al hebben ze maar een klein bedrijf, de administratie moet op orde zijn, vinden ze, vooral nu ze door omstandigheden steeds meer mestvervoer op de lange afstand gaan doen. "Vroeger reden we meer dan 3000 uur met onze Veenhuis-combinatie met monster- en weegsysteem, van veehouders in de buurt naar akkerbouwers. Daar is door de natuurontwikkeling misschien nog maar 1000 uur van over. Daarom hebben we een paar jaar geleden ook een vrachtwagencombinatie gekocht om de mest verder uit het gebied te transporteren", aldus Robert. Ook heeft het bedrijf samen met een tweetal varkenshouders gezamenlijk geïnvesteerd in een mestscheider. "Daar voeren we nu de dikke fractie af met een speciaal aangeschafte Walking Floor-oplegger."

Ontbrekend puntje

Op het moment dat dit ter sprake komt, constateert Wolting het eerste ontbrekende puntje. "Zijn jullie geregistreerd voor code 23 bij RVO? In de keten van mestverwerking moet iedereen die eiwit bevattende producten vervoert namelijk geregistreerd staan." Het blijkt onbekend bij de ondernemers. Na de verbazing en enige uitleg wordt het genoteerd en wil Marion van Dijk eigenlijk direct aan de slag gaan. "Ik ga ze vandaag nog bellen om dat te regelen." In dezelfde categorie valt een andere tekortkoming waarop Wolting de ondernemers wijst. "Als vervoerder van mest moet je in het kader van de regelgeving achter op de trailer een bordje met 'Code 2' en de aanduiding 'Mest' hebben. Omdat Robert heeft gehoord dat er recentelijk auto's voor dit punt aan de

kant zijn gezet, grijpt hij gelijk zijn telefoon om bij de leverancier van de oplegger ook de ontbrekende bordjes te bestellen.

Boel op orde

Na de algemene regelgeving is het tijd voor de papieren business. Daarvoor verplaatst de controle zich naar het kantoor. Eerst laat Robert zien hoe hij alle mestbonnen verwerkt in zijn VDM-admin-systeem. In het systeem worden bonnen gecontroleerd en eventueel samengevoegd als het gaat om mengmonsters. De snelle uitleg en duidelijke werkwijze laat zien dat ze er alles aan doen om de boel op orde te houden.

De volgende stap is de controle van de papieren administratie. Daarvoor haalt Wolting volkomen willekeurig een map uit de kast. Daarin worden de mestbonnen nagekeken op de wijze van invullen en of alles erop staat. Al snel vindt hij iets wat anders moet. Het gaat daarbij om de manier waarop bij gemengde mest de verschillende bestanddelen worden omschreven. Iets wat Robert verbaast, want hij doet het al jaren anders en heeft nooit opmerkingen gekregen of een bon retour. Hij neemt de tip echter ter harte, zeker omdat deze het invullen eenvoudiger maakt.

Bewerkte print

Veel kan Wolting verder niet vinden in de bonnen. Alleen het ontbreken van de print van het AGR-GPS-systeem op sommige bonnen leidt tot discussie. Het gaat vooral over de vreemde regel, want waar de printer niet goed heeft gewerkt, mag je er absoluut niet iets met de pen bijschrijven, wat ze soms wel hebben gedaan. Iets wat zeker niet mag, terwijl het daarentegen geen probleem is als het door omstandigheden niet of slecht leesbaar is. Dat is geen probleem, als de rest van de bon dan maar handmatig is ingevuld. Een vreemde tegenstrijdigheid, beaamt Wolting als Robert en Marion daar een opmerking over maken. Met het nakijken van de mestbonnen is Wolting klaar. Een stap eerder dan Robert Meesters had verwacht. Uit ervaring weet hij dat de NVWA bij een controle nog verder gaat. "Die gaat ook de financiële administratie in. Van een aantal bonnen moet je dan laten zien hoe die gefactureerd zijn. Aan het laadadres, maar ook waar deze vracht weer is gelost. Dat moet je precies kunnen laten zien."

Het is voor Wolting een tip die meegaat naar kantoor voor de evaluatie van de eerste mestscans. "Als dat door de NVWA gebeurt, is het wellicht goed dat wij daar ook naar kijken, zodat we zeker weten dat de hele administratie sluitend is. Dan weten bedrijven die ons de administratie laten controleren ook zeker dat ze een eventuele NVWA-controle met vertrouwen tegemoet kunnen zien."